

МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ГРИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Досвід показує, що студенти виявляють до ігор підвищений інтерес, оскільки в ході гри створюються умови, що сприяють спонтанному засвоєнню навчального матеріалу, розвитку їх творчих здібностей і активності. Окрім того, незвичність форми проведення занять, її нешаблонність, нестандартний підхід сприяють підтримці інтересу до навчального матеріалу.

Найактивніше навчальна гра використовується на заняттях з іноземної мови, що пояснюється особливістю цієї дисципліни, головна ціль якої — навчання мові як засобу спілкування. Гра допомагає забезпечити взаємне спілкування всіх учасників і мотивує мовленнєву діяльність. Її застосування сприяє комунікативно-діяльнісному характеру навчання, психологічній націленості уроків на активізацію мовленнєвої діяльності засобами мови, що вивчається. Очевидно, що формування мовленнєвих навичок і вмінь повинно відбуватися в умовах, максимально наближених до природної комунікації, а процес навчання повинен будуватися на вирішенні системи комунікативних завдань за допомогою мовного матеріалу.

Для студентів економічних ВНЗів сферою застосування іноземної мови є: читання (фахова література, періодична преса, Інтернет, художня література на перших двох курсах і література з країнознавства); спілкування (зазвичай, офіційно-ділове, неофіційно-ділове, а за певних умов і повсякденне); навчальна і науково-дослідна робота тощо.

Зміст навчальних ігор повинен відповідати змісту предмету «іноземна мова», відповідати вимогам підготовки фахівця, а значить, бути професійно націленим, а також враховувати потреби самого студента.

Перевага гри над іншими засобами навчання виявляється а тому, що вона спроможна забезпечити не лише індивідуальну, але й парну, групову і колективну форми роботи на занятті, що дозволяє кожному студенту ефективно використовувати навчальний час, а саме головне — це буде спілкування.

Мовні ігри, допомагаючи засвоїти різні аспекти мови (фонетику, лексику, граматику, стилістику), діляться відповідно на фонетичні, лексичні, граматичні і стилістичні. Але — це відносний поділ, оскільки неможливо вивчити лексику без фонетики, граматику без лексики, а стилістику без того й іншого. Виділяючи мовні аспекти гри, ми насамперед акцентуємо увагу на досягненні конкретних навчальних цілей, які повинна забезпечити гра. Застосування мовних ігор у чистому вигляді можливе лише на початковому етапі навчання.

Різні види фонетичних, лексичних і граматичних ігор описані методистами. Серед них — ігри на обробку граматичних структур і явищ, ігри з предметом, за правилами, ігри на карточках, на комп'ютері, на пізнання, імітаційні, на конструювання, творчі, функціональні, ігри-змагання і т. д. Ці ігри можуть мати індивідуальний, груповий або колективний (фронтальний) характер. У студентській аудиторії найефективнішими є ігри аналітичного характеру на дошці та ігри на взаємодію.

Особливість і ефективність мовних і мовленнєвих ігор полягає не в тому, що це гра, а тому, що дана ситуація вимагає вирішення певного заданого завдання, що набуває для них особистісного характеру.

Мета навчання іноземній мові як засобу спілкування диктує необхідність навчання власне спілкуванню: офіційно-діловому, професійно-націленому і неофіційно-діловому. У зв'язку з цим уявляється доцільним виокремити ігри імітаційно-моделюючі для вивчення мови, а також ігри комплексні, що об'єднують обидва види спілкування. Вони носять ролевий характер.

Існують кілька видів імітаційно-моделюючих ігор (ІМІ): театралізація (драматизація, інсценізація), ситуаційно-ролева гра, ділова гра і комплексна гра. Театралізація передбачає постановку діалогу (полілогу, сцени, спектаклю) за вже готовим сценарієм, написаним літератором, викладачем або автором посібника. Текст читається студентами по ролям, вивчається напам'ять, а потім відтворюється дослівно або близько до тексту. Основний акцент робиться на активізацію і закріплення лексико-граматичного матеріалу. Ситуація ділового спілкування і гра містять професійно націлену проблему.

Останній же етап, де можна протестувати активні методи навчання: телемости, прес-конференції, дискусії. Але ці завдання набагато менш успішні.

Ролева гра є однією з форм організації мовленнєвої ситуації, що використовується в навчальних цілях. Її втілення в навчальному процесі сприяє досягненню цілей навчання діалогічному мовленню і розширеному монологічному висловленню, активізації мовленнєво-мисленнєвій діяльності студентів, формуванню у них навичок і умінь самостійного вираження лексики.

О. О. Кузнцова, викладач,
кафедра іноземних мов ФЕФ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Університетська підготовка спеціаліста передбачає формування і розвиток навичок використання як мінімум однієї з світових мов як засобу професійної комунікації в різноманітних її формах. Ці навички формуються і вдосконалюються на професійно-орієнтованих курсах іноземних мов (ІМ) під керівництвом викладачів кафедр ІМ, які обслуговують немовленнєві спеціальності університетів. Особливості навчання професійно-орієнтованому володінню ІМ визначають специфічність компетентності викладача кафедри ІМ. Специфічність компетентності викладачів диктує необхідність організації їхньої безперервної професійної підготовки на післявузівському етапі.

Професійна компетентність представляє собою складне поєднання певних атрибутів особистості (компетенцій), які дозволяють успішно виконувати деяку роль, прийняту на себе особистістю, і пов'язані з нею функції (Preston & Walker, 1993).

Діяльність викладача професійно-орієнтованого курсу ІМ відмічена специфічними якостями, які визначаються основною професійною задачею, яка полягає в навчанні студентів ВНЗ різноманітних спеціальностей, професійно-орієнтованому володінню ІМ, тобто у формуванні в них знань, умінь, навичок та якостей, які дозволять майбутнім спеціалістам вирішувати професійно та особисто важливі задачі за допомогою ІМ.

Основними характеристиками діяльності викладача професійно-орієнтованого курсу ІМ є:

- 1) досить великий масштаб методичної роботи;